

A Televízió műsoráról

Holtvágány

Két esztendeje a veszprémi tévéfalalkozás, ahol az élő magyar irodalom és televízió együttműködésének lehetőségeiről zajlott a vita, Urbán Ernő kért szót. Eppen azokban a hónapokban lelte meg a helyét, írói, riporteri, szociológusi szerepét a televízióban. Saját tapasztalataiból tudta hat, miként és kiket érdemes munkára bízni a televízióban az irodalmi értékű tévéművészet reményében. Két pályakezdőt ajánlott a televízió szakembereinek a figyelmébe. Az egyik Zsombok Timár György volt. A film, amely Urbán Ernő biztatására indult el a megvalósulás felé, a most bemutatott *Holtvágány*. A megsejtett képességek formát kapott bizonyosságra.

Zsombok Timár György Csepelen él és dolgozik — munkás. Filmtechnikát és forgatókönyvírást sehol nem tanult, mégis, a dramaturg János Antal és a rendező Horváth Tibor szerint a forgatókönyv, amelyet a televízióknak átadott, pontosan írta elő a forgatást, képről képre, jelenetről jelenetre. Valamennyi képi szimbólumot — madarak röppenését, áttünéseket — a szerző találta ki, a rendezőnek nem is volt más dolga, mint valóságos képekké formálni a leírt elképzeléseket.

Mindez persze belső, szakmai kérdés, nem is igen tartozik a tévézészők nyilvánosságára. Elmondani azért érdemes, mert miközben újra és újra felszínre dobódik irodalom és televízió kapcsolatáról a sajtópolemia, imitt-amott létrejönnek olyan munkák — mint például a *Holtvágány* című tévéfilm — amelyek a látászöveg egymással szembe álló táborok, irodalom és televízió szócsoportjait az együttműködés tényleges lehetőségeit bizonyítják. Ez a film ugyanis a maga egyszerűségével rendre megcáfolta azokat a lassan már megkövesülő érveket és ellenérveket, amelyeket ebben a vitában mindig elmondanak a résztvevők, írók és tévészakemberek. Az írók nem értenek a televízióhoz nyilván — hangzik leegyszerűsítőve a televízió vádjai. Lám — bizonyítja ez az érzelmesen megalázó, de kemény emberségre figyelmeztető tévéfilm — mégiscsak könnyűnek hozzá valamit. Képi fantázia kérdése, ki miként tudja jelenetéről jelenetre felépíteni mondandóját, ki milyen külső jellemzők mozgóképpé álmódásával tudja megteremteni figuráit. A képi fantázia pedig minden íróknak és poétáknak mesterségszerű eszköze, enélkül sem tájat, sem lekiállapotot nem jeleníthet meg a szó elhíto erejével, szemléletesen. Az író elképzelt egy holtvágányt (mindegy, hogy létezik-e efféle a valóságban is; aminthogy az is lényegtelen, vasutas történet-e a film-béli, vagy más), egy cél és értelem nélkül maradt sínpart, amely éppen olyan bánatos-arcú, felelőtlenül magányoskodó a világban, mint hósej, az életből kiszorult öreg vasúti alkalmazottak. Nem a szociológiai leírás érdekében volt szükséges Zsombok Timár Györgynek filmjében a vasútra, hanem érthető szimbólumként. És ez a szimbólum a filmkockákon rajzolódott pontossá, világossá, nyilvánvalóvá.

A rendezők megmászják az írói anyagot — így tartják a televízióval alkotói szövetségére lépő írók. A *Holtvágány* nál nem volt szükség másításra, lényegi beavatkozásra. Horváth Tibor jó anyagot kapott, amellyel láthatóan minden rendezői elképzelése megegyezett. Mi szükséges lehetett volna tehát az átirásra, a mozgóképes átfogalmazásra?

A szerzőtársak közötti egyetértés a film egészének biztos, kiegyensúlyozott ritmusán, kimunkált teljességén mérhető igazán. A *Holtvágány* nem éktelenkednek az elkapkodottság, a kölcsönös szerzői megalkuvások, az ideges forgatási hangulat laikusok számára is szembeszökő jelei. Egyetlen szeméremért ugyan nem szokás menettéve művet megdicikélni, a tévéfilmek és tévéjátékok szerkezeti és magvalósításbeli pontatlanságai azonban lassan annyira mindennapos élményei a

rendszeres tévénézőnek, hogy feltűnik, mi több, elismerést csíholó rendkívüliségnek tetszik, ha harmonikus alkotási folyamatról tanúskodik a kész munka. Furcsa módon e tévéfilm hibái is a kimerően magabiztos alkotói módszerből származtak: túlságosan lassan mesélt, túlságosan sokat magyarázott a nézőknek, ráérősen fotográfált, kiváltképp a történet kezdetén.

A céltudatos munkafolyamatban persze a színészek is könnyebb a feladata, csakúgy, mint valamennyi részvevőnek, operatőrnek, maszkmesternek egyaránt. Szabó Gyulát ritkán látni a képernyőn, de ha feltűnik is, akkor sem adott-ságaihoz, művészi erejéhez méltó szerepekben. A *Holtvágány*ban végre hálás komédiás szerepet kapott. Érzelmes-bonlodos-tiszteletes baktore alighanem jó ideig elvezetőes marad, noha a televízió gyorsan törli simára a memóriát műsoráradatával.

A felszállás késik

Az elmúlt hét tévéműsora a mai szentimentalizmus híveinek kedvezett filmjeivel. A *Nagy kalandom északon* könnycsordító befejezése mellett érzelmes történet mesélt el a *felszállás késik* című szovjet tévéfilm is. Akár ózsi románcnak is nevezhetnénk Vera Panova és L. Marjagin közös művét, s e jelző nemcsak a bemutatás időpontját és hangulatát jellemezné, hanem a film hőselnek életkorát is. A második világháborút ifjan végigharcolt és végigszennvedett, mára már megállapodott középkorúak rezignált múltidézése ez a szimbiót forgatott tévéfilm. Az ifjúság, de maga a jelen is csak statisztát ebben a történetben, megértően, kedvesen, a háttérben maradván. A *felszállás késik* az elmúlt évben egy nyugat-európai tévéfesztiválon nagydíjat nyert. Könnyes-bús múltidézése, úgy látszik, nem egy ország, nem egy nép, hanem egy korosztály megértéséhez talál utat. A film főszereplőivel azonos korú, háborút megélt középkorúakhoz szól ez a csendes melankóliával forgatott repulitóri mese, ám azoknak a megértését és megnyerését nem keresi már, akik kívül állnak a filmben megszabott korhatáron, akik még mit sem tudnak kezdeni az őszies érzelmekekkel, legfeljebb tisztelgetve statisztáknak a középkorúak érzelmi válságát láttán, akár a filmbeli fiatalok.

Röviden

Keves üjdonságot hoz, mégis izgalmas dokumentum-szelellítást készített Horváth J. Ferenc a nürnbergi perrel, s azokról az előzményekről, amelyeket Nürnbergről szólva soha nem árt felidézni. Az *ítélet* című dokumentumfilm jórészt már bemutatott híradórészletekből, archív filmanyagokból fűzött egészé egy valódi dráma. A múltéhoz kiegészítőül csupán néhány jelenkori üjdonságot csatolt; hang-lemezeket, frissen kiadott nyugatnémet gyűjteményeket Hitler beszédeiből. Nem lehet eleget szólni a háborúról, nem lehet elégszer látni-hallani a nürnbergi vádlók érvelését.

Másfajta, békés és boldogító korszerűség szólalt meg a televízióbeli családi magazinban, a *Családi kör*ben. Iskola és család kapcsolatáról szolt a műsor, a szeptemberi tanévkezdés „országos” gondjairól illón. Ranschburg Jenő, a műsor állandó részvevője a töle megszokott derűs dialektikával látott hozzá, hogy legalább felvázolja, mi mindent kellene tudnia a szülőnek az iskoláról és az iskolába járó gyermek lélektanáról. Am a műsor szerkesztői nem hagydták, hogy a néző is, az előadó is hosszasan elgondolkozhasson, legalább képletben párbeszédet folytathasson egymással erről a sokakat érdeklo fontos témáról. Egy szociológusnak adta át a szót a *Családi kör*, aki ugyanarról beszélt, mint a pszichológus, csak kevésbé világosan, szemléletesen. Majd reklám következett, egy másutt már amúgy is reklámozott készülő gyermekfilmről (a filmrészlet látán úgy hiszem, kár a reklá-

mért). Később a divat került szóba: megtudhatta a *Családi kör* nézője — nem azt, mit viseljen az iskolás — mi divatos az apolónéknak, a kézürti eladónak stb. A foglalkozási felsorolás értékes percekét vett el a műsortól, noha a divatrevü mindig ugyanazt a modelt variálta: szafári mindig, mindenkinek. (Talan még az iskolásoknak is.) A *Családi kör* szerkesztői úgy hiszik, akkor hívek a magazinjelleghez, ha sokféle témát és műfajt szerepeltetnek műsorukban. Nem figyelték meg felrá, hogy a műsor pszichológusának fejtegetései, tanításait illusztráló jelenetei eleve biztosítják az érdekes és tanulságos magazininformát.

Löcsei Gabriella

Zene, zene, zene

Nagy várakozások és némi ellenállás közepette született meg a tévé zenei magazinja, a *Czigány György* vezette *Zene, zene, zene*. A várakozást igény és hiányérzet növelte — a műsor elődje, a Zenei Fügylő az évek során megmerevedett és nem tudta frissen, érdeklődést kelte követni a zenei élet eseményeit —; az ellenállás pedig Czigány György meghirdetett programjából fakadt, ő ugyanis azt vallotta, hogy az efféle híradó nem fordulhat kizárólag a komolyzene híveire, hanem foglalkoznia kell a jazz, a népzene eseményeivel is. Hogy Czigánynak mennyire igaz van, azt a közönség ízlését firtató szórványos szociológiai vizsgálatok is igazolják: az ország közönségének nagy része (még a pallérozottabb ízlésű is) többé-kevésbé „mindenevő”. Igaz, az adagolás mértéke döntő: ha az összeállítás túlságosan kedvezne a könnyű műfajnak, akkor valóban senkihez sem szólna s mindenütt ellenállást ébresztene. A *Zene, zene, zene* első adása ebből a szempontból is mintaszerű volt: csak a finnyáskodás találhat kivétnevalót arányban. A magazin minden mozzanatából sugárzott a műsorvezető zenei agitációs meggyőződése, minden ötlet azt jelezte, hogy ez az új műsor valóban körképpé, a zenei élet szöszelőjává válhat.

Az összeállítás átgondolt, tervszerű munkára vallott, könnyed nagyvonalúsággal perregtek a hónap zenei eseményeit, a közeljövő terveit, a televízió zenei műhelyeinek munkáját bemutató felvételek, a testvérművészetek kapcsolatát jelző, s ezzel a zene ügyét erősítő, egyben a műsört színesítő, élő adásban sugárzott riportok és a *Ki nyer* ma látványosság varázsolt továbbfejlesztését mutató kislevelek.

Tudatosság és koncepció jellemezte a nagyon sokoldalú összeállítást (Czigány társszerkesztője Vecsernyes János volt): olyan fajta nagyvonalú átkintés, amely valóban országos érdeklődést akar kielégíteni, az ország eseményeit igyekszik felvillantani. Gondosságát tükrözött a rendezés is (Csentertics Ágnes munkája), a néző mindvégig úgy érezte, hogy a mozaikok szervesen illeszkednek egymáshoz, sehol sem bukkantak elő erőltetettségről árulkodó átkötések.

Feuer Mária

A Budapesti Művészeti Hetek mai műsora

Kadosa Pál szerzői esteje, Zenakadémia, 19.30 — Ruszalka, a Prágai Nemzeti Színház vendégjátéka, Operaház, 19.00 — Lázorham, Vöröcsillag mozi, 18.15 és 20.30 — Mai magyar grafika és kispasztika, Nemzeti Galéria, 16.00.

A 90 éves Oskar Kokoschkanak ítélték az idén az NSZK-ban a 10 000 márkás Lovis-Corinth-díjat.

A miskolci Herman Ottó Múzeum az idén újra kiírta a matyó és palóc népelet híres kutatója, Istvánffy Gyula emlékének szentelt néprajzi és honismereti pályázatot. A pályázat eredményét kedden hirdették ki. A bíráló bizottság a felnőtt kategóriában hat, az ifjúságban három dolgozatot díjazott.

Zenei jegyzetek

FERENCsik JÁNOS pénteki hangversenyén — nyugodtan mondhatjuk így — korunk zenéjének klasszikus alkotásait szöszlaltatta meg, remekművekhez méltó művészi színvonalon. Magyarországon első ízben hangzott fel Ligeti György nagyzenekari műve, az *Atmoszférák*. A másfél évtizede komponált mű a ritmust teljesen kiküszöbölte látszik: szelvényben kiterjedő hangzó síkok dinamikai és hangszinbeli effektusával él, igen kifejezően és mindvégig a zene határai között maradván.

Méltán nevezhető a hangversenyepódium modern klasszikusának Balassa Sándor *Requiem Kassák Lajosért* című kompozíciója, amely az utóbbi esztendő legnagyob hazai és külföldi sikerét aratta. De ha csak annyit tudnánk erről a műről, hogy Ferencsik János műsorára tűzte és határainkon túl is előadta, ez a körülmény eleve bizalmat ébresztgetne Balassa *Requiem*-jével szemben, hiszen kényes ízlésű főzeneigazgatónk nem egykönnyen vállalkozik újmagyar kompozíció külföldön való vezénylésére. Balassa Sándor valóban olyan művet alkotott, amely egyformán győzi meg értékeiről az előadókat és a közönséget. *Szökefalvi-Nagy* Katalin éppoly elképzeltet lelkesezéssel kelti életre — minden anyagszerűsége mellett is igen nehéz — szöszlalt, mint *Palcsó Sándor* és *Útő Endre*, a *Rádiónekkar* pedig szinte társalkotóként vesz részt az előadásban, olyan hiteles és szuverén biztonsággal a monumentális kórusfreskók interpretációja.

Az idők próbáját kiállt, igazi modern klasszikus mű ezen az estén Berg *Wozzeck*-je volt, amelynek három részletét *Andor Éva* közreműködésével szöszlaltatta meg az *Allami Hangversenyzenekar*. Ennek az előadásnak nagyvonalú expresszivitása, hangzásbeli kiegyensúlyozottsága sokáig emlékeztet maradván. Ferencsik János, aki nem első ízben vitte véghez azt a bravúr, hogy a színpad illúzióját kelti a hangversenyepódiumon, ez alkalommal is átmentette a szimfonikus előadásba a dráma valamennyi költői mozzanatát, tragikus szépségét. *Andor Éva* hangbeli díszpozíció, zeneiség, jellemformálás és hangulatteremtés tekintetében egyaránt remekelt.

A BUDAPESTI KAMARAEgyüttes műsora csupán egyetlen bemutatott foglalt magában: *Berio Kamarazenéjét* énekhangra, klarinétára, gordonkára és hárfára. Ennek szenzációja azonban eltörpült a már ismert műsorszámok mellett. *Maros Rudolf* tizenegy előadóra komponált *Kamara-zeneje* az újabb divertimentomuzsika finomművét, poétikus darabja; *Durkó Zolt* második *Ikonográfiája* a kúrtverseny irodalmának egyik legfrissebb értéke. S itt voltak az újra meg újra felfedezett Stravinsky-darabok, az orosz népdal fenyszagú üdéségét lehelő *Príbautki*, meg a jazz-ritmusokban és frappáns hangszerelési ötletekben valóságos tozódó *Katona története*, amellyel alig tud betelni az elragadtatót hallgatóság; ezúttal is ráadásra készíttette az előadókat, akik szemlátást maguk is szívesen ismételték volna meg akár az egész kompozíció.

Mihály András szerencsésen egyesíti magában az elméleti és gyakorlati muzsikus valamennyi jeles tulajdonságát. Ő nemcsak oly mélyen ismeri korunk zenéjét, hogy minden műről legalább annyit tud, mint a szerző — olykor talán még többet is! —, de meg is tudja választani minden elgondolását kitűnő együttesével.

Sziklay Erika és Tarjáni Ferenc szöszlista közreműködése ugyanazeket az erényeket — zenei tudatossággal párosult énekes, illetve hangszeres virtuozitást — csillogtatta. Nem volt egészen indokolt és szerencsés e világot járt, rutinos együttes hangversenyén olyan nagy jövőjű, de gyakorlatilag még nem rendelkező kamarazenekart is felleptetni, mint a *Jeunesses Kamarae-gyüttes*. Mihály Andrásék műsora enélkül is elég kiadós volt és a velük való összehasonlítás ebben az esetben oly nyers, hogy szinte értelmetlenné válik. A fiatalok társulata *Ligeti* András vezényletével Stravinsky *Dumbarton Oaks* című koncertját adta elő

imponáló ritmikus biztonság-gal. De azt, hogy még van mit tanulniuk tapasztaltabb kollégáiktól, nyilván ők maguk is tudják.

FIATAL ZENESZERZŐINK bemutatkozásának színtere volt vasárnap délután a Zeneakadémia kisterme. Változatos és jól összeállított műsorok figyelemre méltó képet adott a legújabb nemzedék törekvéseiről és azok megvalósítására szolgáló eszközeiről. Ez a kép általánosságban igen biztató: szelvények, szöszlaltatok, nagyszószó semmitmondósnak a kilenc komponista egyikénél sem leltük nyomát, műveiket kivétel nélkül becsületes szakmai felkészültséggel és az alkotói szándék etikuságával jellemzi. Legidősebb közöttük a harminckett éves *Borsody László*, akinek zongorára és cembalóra írt *Taskis* (Feladatok) című háromtételű darabja ízlésesen él a billentyűs hangszerek legregibb és legújabb — ám szándékosan meghatározott korlátok közé szorított — effektusai. *Madarász Iván* zongorára írt *Metamorfoziszában* a teoretikus elem uralkodik, akárcsak *Kósa Gábor* tetszőleges hangszerezen megszöszlaltatható *Hoquetus* című kompozíciójában, amely ez alkalommal cembalon hangzott el. *Szynyogh Balázs* — ő a legfiatalabb, mindössze huszonekett esztendő — gordonkára és zongorára írt *Négy duója* megnyugtató záloga a szolid szakmai tudásnak és biztos ízlésnek. *Fehér András* kóruskompozíciója (*Márs istenhez békességért*) anyagszerű, hatásos mű, amelynek szerzője a kifejezés ökonómiajának ritka adományával is rendelkezik. *Székely Iván* prezentálta a műsor egyetlen elektronikus szerzeményét (*For Alrum*), amelyet magán közvetítésével hallottunk. *Victor Maté* szöszlaltogedűre írt *Expiação*ja több évvel ezelőt íródott s a zene-szerző azóta más jellegű — elektronikus és popzene — munkásságot folytat. Így nem tudhatjuk, régi emléket kívánt-e műve bemutatásával feleleveníteni, vagy újabb orientációjáról adott számfot? *Vajda János* vonzó módon teszi magáévá azt a felismerést, hogy gyakorlatilag minden szöveg megzenésíthető: egy szociológiai felmérés adatait komponálta meg énekhangra és kamarae-gyüttesre. Nyilván felismerte, hogy az általa választott szöveg nemcsak jól tűri a megzenésítést, de kifejezően hatásos is. *Huszár Lajos Musica concertante* című kamarazenei műve a rézfűvös hangszerek exponált szöszlaltó réven nehezen fért el a kisterme falai között, ennek ellenére ezt tartom — Szynyogh Balázs és Fehér András művei mellett — a legtöbbet ígérőnek mindabból, ami ezen a kifünönen sikerült hangversenyen elhangzott.

A közreműködő művészek névsora arról tanúskodik, hogy legjelesebb szöszlaltóink egyértelműen hitelesnek az arra érdemes új alkotások mellett: ezért külön elismerés és köszönet illeti *Horváth Anikót*, *Körmendi Klárát*, *Fellegi Ádámot*, *Perényi Miklóst*, *Takács Nagy Gábor*t, *Sziklay Erikát*, valamint *Párkai István* kamarae-gyüttesét és a *Jeunesses Kamarae-gyüttesét*, vezetőjével, *Ligeti* Andrással együtt.

Pándi Marianne

Meghalt Sugár Mihály színművész

Hetvennégy éves korában meghalt *Sugár Mihály*, a Vidám Színpad nyugdíjas színművésze. Hamvasztás utáni búcsúztatása október 13-án, 9 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Pályáját Debrecenben kezdte, Szegeden folytatta; táncoskomikusként aratott sok sikert, de számos prózai szerepet is játszott: *Harpagont* A fősvényben, *Bobcsinszki* A revizorban, *Millert* Az ármány és szerelemben. Az utóbbi években, nyugdíjaztatásáig a Vidám Színpad tagja volt, komikus karakter szerepek egész sorát alakította — rokonszenves egyénisége a kabaréműsorok és egész estét betöltő zenés vígjátékok jellegzetes színfoltja volt.

Csehszlovák filmnapok kezdődtek

A csehszlovák kultúra napjain bemutatásra kerülő filmjeiről tartott kedden sajtótájékoztatót a budapesti Csehszlovák Klubban dr. Gombár József, a MOKÉP igazgatója és Pavel Kuzma szlovák filmfőigazgató-helyettes. A bemutatósorozat kedden este, a Puskin filmszínházban Jaroslav Balík *Ez az én* című filmjének díszbemutatójával kezdődött.

A filmnapok — a Budapesti Művészeti Hetek keretében — október 6-án a Vöröcsillag filmszínházban Stanislav Strnad *A bátyjának Klassz öccse* van című filmjének vetítésével folytatódna. A Tolodi stúdiómoziban sorozat kezdődik: október 7-én Dusan Klein *A város nem tud semmit*, 8-án Jiri Hanibal *Jana, Anna húga*, 9-én Vera Simková-Plivová *Strác urak*, 10-én Karel Kachyna *Ismét átugrom a pocsolyákat*, 11-én Jaromil Jires *... Es üdvözölöm a fecskéket*, 12-én Stefan Uher *Ha nekem puskám lenne* című filmjét vetítik.

NAPLÓ

Oktober 6

Széchenyi István nemsokára magyarul is megjelenő Naplójáról szól a Radnóti Miklós Színpad műsora ma este 7 órakor a Batthyány téri Angélica cukrászdában. Jékely Zoltán, az egyik fordító vallomását Jancsó Adrienne mondja el, a Naplóból Pap János mutat be részleteket, a fordítókkal Katona Tamás és Szegedy-Maszácz Mihály beszélget, az Angélica irodalmi estjeinek szerkesztője: Jancsó Adrienne és Szentpál Mónika.

Színházművészetünk manapság ritkán kap nemzetközi elismerést, színeszeinket azonban ma is gyakran dicserik külföldi szakemberek. Csodálják a nagy színpadi egyéniségeket, akik olykor egész előadások sivatárságért kárpótolni tudják a nézőt. Gazdag hagyományaink örökösei, életfői ők, akik játékaikkal, előadások stílusát határozzák meg, előadások sorsát döntik el. Olyan művészek hagyatékából táplálkoznak, mint Jászai Marié, aki fél évszázada halt meg — egyéniisége hatása azonban ma is elevenen él színjátszásunkban. Utódlak szereplő szerepre öríték, formálják, továbbadták a tragikái fenséget, megnyitlakozó nemes magatartás, az átszellemült, mélyen átéli alakteremtés és a kidolgozás műpöndjának tradícióját, amely az idők és a színpadi felteleg változásai ellenére is az alkotó színészei alapja maradt. Jászai Mari, s dunántúli ácsmester leánya, tizenhét éves korában lépett először színpadra, és néhány esztendővel dékdi színeszet után 1872-ben került a Nemzeti Színházhoz, amelynek rövid megszakiással ötvenhárom évig volt tagja. Kirobbanó sikereket, országos ünnepeket, díjak és kitüntetések, elragadtatót kritikák kísérték legelső lépését. A színi pályafutását a színi pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit királynét, volt Phaedra, Stuart Mária és Erzsébet, Medea és Eva Az ember tragédiájában, Mirigy a Csongor és Tündében, Gertrudis a Bánk bánban. Szavait és fordított, cikkeit, novelláit és emlékeztetőket író; sokoldalú és a magánéletben olykor ellentmondásos egyénisége nemcsak a színpadon, hanem egész művészeti életünkben vezérszerepet játszott több mint fél évszázadot át. Gyergyai Albert, aki az első világháború után még pályafutását, amelynek legfrissebb állomásai tragikái szerepformálásai voltak. Könyvtárnyi irodalom emlékezik meg Antigonéjéről, fokaszétejáról és Elektrájáról, játszott Cleopátrát, Lady Macbethet, Margit kirá